

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Dydaktyka języka kaszubskiego		8.0.12588	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Polonistyki Stosowanej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Justyna Pomierska; mgr Danuta Pioch; mgr Karolina Keler; Edyta Jankowska-Giermek			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		10	
Konwersatorium, Ćw. audytoryjne		Semestr 3:	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - udział w zajęciach	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie do zajęć	
Liczba godzin		10 godzin - przygotowanie do zaliczenia	
Ćw. audytoryjne: 90 godz., Konwersatorium: 30 godz.		RAZEM: 50 godzin = 2 ECTS	
		Semestr 4:	
		30 godzin - udział w zajęciach	
		10 godzin - przygotowanie do zajęć	
		10 godzin - przygotowanie do zaliczenia	
		RAZEM: 50 godzin = 2 ECTS	
		Semestr 5:	
		30 godzin - udział w zajęciach	
		10 godzin - przygotowanie do zajęć	
		10 godzin - przygotowanie do zaliczenia	
		RAZEM: 50 godzin = 2 ECTS	
		Semestr 6:	
		30 godzin - udział w zajęciach	
		20 godzin - przygotowanie do zajęć	
		50 godzin - przygotowanie do egzaminu z treści z sem. 3-6	
		RAZEM: 100 godzin = 4 ECTS	
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- fakultatywny (do wyboru)		- polski w wymiarze 50.00%	
- obowiązkowy		- kaszubski w wymiarze 50.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
		Sposób zaliczenia	
		- Zaliczenie na ocenę	
		- Egzamin	

<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Dyskusja - Gry symulacyjne - Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny) - Praca w grupach - Rozwiązywanie zadań - Wykład z prezentacją multimedialną 	Formy zaliczenia <ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - zaliczenie ustne - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - kolokwium - wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej
	Podstawowe kryteria oceny <p>Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywnego udziału w zajęciach, wykonywanie bieżących zadań częściowych (w tym sprawozdania z lektur): (50%) • wykonania prac zaliczeniowych (rodzaj pracy ustala prowadzący na początku semestru): (50%) <ol style="list-style-type: none"> 1. protokół szczegółowy z hospitowanej lekcji, krótki zarys toku lekcji z uwagami o jej realizacji, przygotowanie ćwiczenia lub cyklu ćwiczeń/ zadań sprawdzających umiejętności słuchania, czytania, pisania i mówienia dla wybranego przez prowadzącego etapu nauczania itp. 2. napisanie scenariusza lekcji dla wybranej przez prowadzącego klasy 3. przygotowanie planu pracy na wybrany przez prowadzącego przedział czasowy, 4. projekt programu nauczania dla etapu nauczania lub danej klasy w określonym przedziale czasowym. 5. sprawdzenie (według określonych kryteriów) i ocena pracy pisemnej ucznia szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej <p>Egzamin w semestrze 6 obejmuje zagadnienia z zakresu wszystkich przedmiotów modułu 2. i 3. specjalności nauczycielskiej i praktyk.</p>

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	Aktywny udział w zajęciach	Prace częściowe	Praca zaliczeniowa	Egzamin
Wiedza				
K_W02	+	+	+	+
K_W05	+	+	+	+
K_W15	+	+	+	+
K_W17	+	+	+	+
K_W21	+	+	+	+
Umiejętności				
K_U02	+	+	+	+
K_U11	+	+	+	+
K_U13	+	+	+	+
K_U14	+	+	+	+
Kompetencje społeczne				
K_K02	+			
K_K03	+		+	+
K_K04	+			
K_K05	+			
K_K07	+			
K_K09	+			

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi
A. Wymagania formalne

brak

B. Wymagania wstępne

brak
Cele kształcenia Przygotowanie studentów do właściwego rozumienia procesu dydaktycznego i organizowania nauczania języka kaszubskiego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej w różnej sytuacji socjolingwistycznej. Przygotowanie nauczyciela do pracy z uwzględnieniem psychologicznych uwarunkowań procesu uczenia się i nauczania. Przegląd metod, technik nauczania, form pracy, pomocy dydaktycznych. Integracja wewnątrzprzedmiotowa i międzyprzedmiotowa. Planowanie procesu dydaktycznego: lekcji, cyklu lekcji, układu treści kształcenia danego roku szkolnego. Ewaluacja i pomiar dydaktyczny.
Treści programowe Semestr 3 Główne zasady dydaktyczne w nauczaniu języka kaszubskiego. Lekcja jako system ćwiczeń: cele lekcji, budowa lekcji. Scenariusz lekcji. Koncepcja lekcji a zapis scenariusza lekcji. Temat lekcji: sformułowanie dla nauczyciela i dla ucznia, miejsce w toku lekcji, funkcja. Ćwiczenie: rodzaje i typy, budowa ćwiczenia, zasady formułowania poleceń. Sposoby aranżowania sytuacji dydaktycznej. Metody i formy pracy i motywowania ucznia. Metoda projektu. Planowanie lekcji: krąg tematyczny, dobór lektury/ kontekst kultury (w tym teksty kultury), kształcenie sprawności receptywnych i produktywnych ze szczególnym uwzględnieniem sposobów pracy nad znaczeniem wyrazu. Kształcenie sprawności językowej i kompetencji kulturowych. Warsztat pracy nauczyciela kaszubisty. Wykorzystanie podręcznika i innych pomocy dydaktycznych. Zeszyt ucznia: rola w edukacji, estetyka, ewaluacja. Notatka z lekcji; różne rodzaje i formy notowania. Funkcje kształtujące, poznawcze i wychowawcze pracy nad różnymi formami wypowiedzi. Nagłówek, temat i problem wypowiedzi uczniowskiej (ustnej i pisemnej). Opowiadanie i opis jako formy odbioru rzeczywistości pozajęzykowej. Rodzaje ćwiczeń cząstkowych (konceptyjne, poszukiwawcze, kompozycyjne, redakcyjne) w przygotowaniu opisu i opowiadania. Teksty użytkowe. Ćwiczenia wdrażające, sprawdzające i poprawa. Ćwiczenia twórcze i odwórcze, pełne i cząstkowe. Miejsce ćwiczeń stylistycznych w toku kształcenia. Samokształcenie.
Semestr 4 Podstawa programowa a program nauczania i podręcznik. Właściwa organizacja i planowanie: lekcji, cyklu lekcji. Różne formy pracy poza klasą szkolną. Planowanie „języka kaszubskiego” ze szczególnym uwzględnieniem roli „pracy pozalekcyjnej” i funkcji dydaktycznej wycieczki. Zasady organizacji czynności ucznia na lekcji wprowadzającej pojęcie gramatyczne: system ćwiczeń, integracja z kręgiem tematycznym lekcji (dobór tekstu, praca nad znaczeniem wyrazu, praca nad wymową i pisownią), dobór przykładu językowego. Nauka ortografii a kształcenie sprawności czytania. Rodzaje ćwiczeń ortograficznych, specyfika pisania z pamięci i ze słuchu. Rola kaligrafii w nauce ortografii. Dobór materiału językowego. Ortogramy. Zasady kształcenia kompetencji ortograficznej. Kształcenie kompetencji czytelniczych i kulturowych. Wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne ucznia a dobór lektury. Sposoby przetwarzania tekstów kultury (ze szczególnym uwzględnieniem literatury). Strategie wprowadzania tekstu na lekcji. Analiza tekstu. Interpretacja głosowa tekstu. Recytacja i występy sceniczne.
Semestr 5 Dopelnienie wiedzy i umiejętności dydaktycznych w planowaniu procesu dydaktycznego w nauczaniu języka kaszubskiego. Scenariusz lekcji: miejsce lekcji w cyklu lekcji, budowa cyklu, funkcja. Ćwiczenia wdrażające, sprawdzające i poprawa. Pojęcie ewaluacji i pomiaru dydaktycznego. Kontrowersje wokół oceniania osiągnięć uczniów. Typy i rola konkursów w nauczaniu języka kaszubskiego. Kryteria poprawności wypracowań uczniowskich. Klasyfikacja błędów. Recenzja pracy ucznia. Samodzielne sprawdzanie zadań uczniowskich. Samodzielne konstruowanie zadań sprawdzających dla uczniów szkoły podstawowej i ponadpodstawowej. Narzędzia sprawdzania osiągnięć ucznia (konstrukcja, prowadzenie oceniania, analiza wyników). Metodyka oceniania efektów pracy ucznia. Systemy oceniania i ich funkcja. Ocenianie wewnątrzszkolne i zewnętrzne (matura). Wykorzystanie wyników pomiaru dydaktycznego.
Semestr 6 Kształcenie literackie, językowe i kulturowe w szkole ponadpodstawowej. Edukacja językowa a edukacja regionalna i międzykulturowa. Nauczanie języka kaszubskiego a ochrona dziedzictwa kulturowego regionu i uczestnictwo w kulturze współczesnej. Różne typy tekstów kultury wykorzystywanych w nauce języka kaszubskiego. Wykorzystanie instytucji kultury w praktyce szkolnej nauczania języka kaszubskiego. Dłuższe formy wypowiedzi pisemnych w szkole ponadpodstawowej (rozprawka, esej, interpretacja). Metodyka oceniania efektów pracy ucznia w szkole ponadpodstawowej. Scenariusz lekcji a zapis lekcji jako artykułu do publikacji.
Wykaz literatury Każdorazowo na początku semestru prowadzący weryfikuje bądź ustala zestaw lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu. LEKTURA OBOWIĄZKOWA Komorowska M., Metodyka nauczania języków obcych, Wyd. Fraszka edukacyjna Pawłowska R., Metodyka ćwiczeń w czytaniu, Gdańsk 2002 (tu nauka ortografii a kształcenie sprawności czytania i metody pracy nad znaczeniem wyrazu). Pawłowska R., Lekcja „języka polskiego” jako system ćwiczeń, w: O porozumieniu językowym w nauce i szkole, red. A. Lewińska, J. Pomierska, Gdańsk 2005 R. Makarewicz, Kilka uwag o konspekcie lekcyjnym, „Prace Językoznawcze” Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, z. XV/3, 2013, s. http://wydawnictwo.uwm.edu.pl/uploads/documents/czytelnia/prace/Prace15-3.pdf ; Polański E., Dydaktyka ortografii i interpunkcji, Warszawa 1983. Pomierska J., Bajka kaszubska w edukacji. Podsumowanie projektu dydaktycznego Zwykłe niezwykle – w krainie bajek kaszubskich, w: Bajki, legendy i podania kaszubskie dawniej i dziś. Materiały pokonferencyjne, red. Dušan-Vladislav Paždjerski, NCK i MPIMK-P, Gdańsk Wejherowo 2016. Pomierska J., Status „wyjścia w teren” w dydaktyce języka kaszubskiego, „Język – Szkoła – Religia”, Tom 13 Nr 4 (2018), s. 68-80. Podstawa programowa dla szkoły podstawowej (Dz. U. 2017, poz. 356), a dla szkoły branżowej, liceum i technikum (Dz. U. 2018, poz. 467)

+ Przykładowe scenariusze lekcji patrz

Naji ùczba – dodatek edukacyjny do miesięcznika „Pomerania”

Ùczba kaszëbscziégò jãzëka w szkòle. Materialë dlô szkólnëch. Programy, rozkłady, konspekty i scenariusze, Òbròbk W. Czedrowskò, D. Pioch, J. Tréder, Oficyna Czac, Gduńsk 2001.

Scenarniczi ùczbów kaszëbscziégò jãzëka, red. R. Wosiak-Śliwa, Wyd. ZK-P, Gdańsk 2011

materiały na www.cke.edu.pl oraz www.skarbnica.kaszubska (tu podręczniki, Naju ucza, artykuły, uchwały RJK, słowniki...)

LEKTURA UZUPEŁNIAJĄCA

Badecka-Kozikowska M. , Siedem grzechów głównych nauczycieli języków obcych oraz jak je przekuć w metodyczne cnoty, Wyd. Fraszka edukacyjna 2008.

Doskonalenie warsztatu nauczyciela polonisty, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2005.

Edukacja kaszubska. Tradycje, aktualność, perspektywy. Praca monograficzna pod red. A. Kuik-Kalinowskiej i D. Kalinowskiego, ZGZK-P i AP w Słupsku, Słupsk-Gdańsk 2012.

Edukacja kaszubska, red. R. Mistarz, CENne praktyki t. VIII, Gdańsk 2018 (pdf dostępny w internecie na stronie CEN w Gdańsku)

Język, literatura, kultura i edukacja kaszubska, 1, pod red. D. Stanulewicz, E. Komorowskiej, B. Afeltowicz, Uniwersytet Szczeciński, Szczecińskie Towarzystwo Naukowe, Rada Języka Kaszubskiego, Szczecin 2016.

Kotlarczyk M., Sztuka żywego słowa. Dykcja – ekspresja – magia, Rzym 1975 lub Podstawy sztuki żywego słowa (instrument – dykcja – ekspresja), Warszawa 1961 lub najlepiej najnowsze wydanie 2011!! Uzupełnione o niewydane w PRL fragmenty;

Kompetencje szkolnego polonisty, t. 1 i t. 2, red. B. Chrzastowska, Warszawa 1997 (wybór).

Obracht-Prondzyński C., Dylematy edukacyjne. Z Kaszubami i Pomorzem na pierwszym planie, Gdańsk 2017.

Pakiet metodyczny dla nauczycieli języków obcych... [kolejne etapy edukacyjne M.Janicka I etap, M. Kleban II etap, B. Karpeta-Peć, J. Peć III etap] <http://bc.ore.edu.pl>, tamże: Programy nauczania w rzeczywistości szkolnej i inne.

- <https://www.ore.edu.pl/jezyki-obce-etap-i/jo-materiay-do-pobrania?...2691..>

- <https://www.ore.edu.pl/jezyki-obce-etap-i/jo-materiay-do-pobrania?...2690...>

Pomirska Z., Wygraj z dysleksją, Kielce 2004,

Pomirska Z., Wygraj z dysortografią, Kielce 2005.

Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.

Pomirska J., Królewionka w pałacu. O korzyściach płynących z Dyktanda Kaszubskiego, w: Język. Tradycja. Tożsamość, pod red. E. Rogowskiej-Cybulskiej i M. Milewskiej-Stawiany, Wyd. UG, Gdańsk 2013, s. 45-51.

Seretny A., Lipińska E., ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, Kraków 2005

Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego, pr. zb. pod red. E. Lipińskiej, A. Seretny, Kraków 2006.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W02, K_W05, K_W15, K_W17, K_W21 K_U02, K_U11, K_U13, K_U14 K_K02, K_K03, K_K04, K_K05, K_K07, K_K09	K_W02, K_W05, K_W15, K_W17, K_W21 Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma uporządkowaną wiedzę o języku kaszubskim w stopniu i zakresie umożliwiającym prowadzenie zajęć dydaktycznych z przedmiotu: język regionalny - język kaszubski (K_W02); • ma podstawową wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka kaszubskiego (K_W05); • ma podstawową wiedzę o roli edukacji regionalnej i międzykulturowej w kształtowaniu postaw tożsamościowych na Pomorzu (K_W15); • ma usystematyzowaną wiedzę metodyczną w zakresie kompetencji profesjonalnych związanych z edukacją (K_W17); • zna i rozumie podstawowe założenia etyki zawodowej nauczyciela (K_W21).
	Umiejętności K_U02, K_U11, K_U13, K_U14 Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma elementarne umiejętności badawcze niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk dotyczących języka kaszubskiego (K_U02); • samodzielnie uzupełnia wiedzę niezbędną do kształtowania umiejętności profesjonalnych związanych z pracą nauczyciela języka kaszubskiego (K_U11); • odpowiednio dobiera i wykorzystuje dostępne materiały, środki, metody w celu projektowania i efektywnego realizowania lekcji języka regionalnego (K_U13); • samodzielnie realizuje typowe zadania w pracy nauczyciela języka regionalnego (K_U14).
	Kompetencje społeczne (postawy) K_K02, K_K03, K_K04, K_K05, K_K07, K_K09 Student: <ul style="list-style-type: none"> • systematycznie pracuje nad swoją kompetencją językową i komunikacyjną (K_K02);

- dialogowo rozwiązuje konflikty i konstruuje dobrą atmosferę dla efektywnej pracy (K_K04);
- posiada podstawowe umiejętności organizacyjne pozwalające na planowanie i realizowanie zadań kształceniowych i zawodowych (K_K03);
- odpowiednio określa priorytety służące efektywnej realizacji zadań typowych w pracy nauczyciela (K_K05);
- rozumie problematykę etyczną związaną z wykonywaniem zawodu nauczyciela (K_K07);
- aktywnie pracuje na rzecz edukacji regionalnej w szkole (K_K09).

Kontakt

justyna.pomierska@ug.edu.pl